

Sacrale Oorlog

Traditionele gronden en elementen van strijd

Deel I: over 'oorlog'

Alwin Goethals

Voorwoord:

Het is één der beweegredenen van SwArta om de Traditie der oude Westerse wapenstijlen nieuw leven in te blazen. We willen hen een waardige plaats toekennen onder de hedendaagse Krijgskunsten. Daarbij draait het ons niet om het tentoon spreiden van het meest spectaculaire of het verkondigen van het meest effectieve t.o.v. andere stijlen, maar om de ware geest van de Kunst, welke is: 'deelnemen aan een Eeuwige Ordening en Harmonie'. Dit staat in tegenstelling tot kunst met kleine 'k', wat slechts een egoverheffende reproductie is en geen bezieling kent. Ik begrijp het, wat hier geschreven staat en volgt zal voor velen onder u een openbaring zijn. Maar krijgskunst is nu éénmaal meer dan vechten alleen! Het is geen strijden om de strijd zelf... .

Terug van weggeweest: de beoefening van Westerse krijgskunsten
Manuscript - 14de eeuw

Toen in de late Middeleeuwen door ondermeer de evolutie van wapentuig oeroude traditionele wapens niet langer doeltreffend genoeg werden geacht, stierf de Kunde dat uit haar voortkwam een stille dood. Toen rond diezelfde periode het vechten met verschillende wapens evolueerde naar een sportgebeuren waar prijsgeld belangrijker werd dan eer*, waren de spirituele aspecten van de krijgskunde reeds grotendeels verloren in een mist, opgeworpen door egocentrisch handelen. Egoïsme en al dan niet blinde zelfverheerlijking zijn inderdaad een kwaad van alle tijden.

* Eer als 'gewetensplicht', niet als excuus voor gekrenge trots.

Gelukkig is er genoeg materiaal nagelaten om deze 'Kunst' haar onsterfelijk karakter te verlenen. Om ons de wapenkunde eigen te maken, volstaat het niet alleen om haar praktisch te reconstrueren maar ook om de sacraliteit welke ermee verbonden is terug in ons op te nemen. Enkel dan wordt de Traditie in ere hersteld en wordt de beoefening zinvol. Het is ons daarbij belangrijk te weten waarom de mens 'strijdt', in de meest daadwerkelijke betekenis van het woord. Welke zijn de innerlijke beweegredenen voor de beoefening van een krijgskunst zoals bvb. die van het langzwaard? Deze vechtstijl heeft immers als verdedigingswijze geen enkele applicatie meer. Gaat het om nostalgie? Of kan er meer zijn?

Het zich bekwamen in martiale kunsten: niets nieuw onder de zon
Astrologische plaat, 15de eeuw

In deze artikelenreeks zal ik het hebben over de sacrale oorlog en middelen ter volvoering van deze oorlog, die zowel innerlijk als uiterlijk gestreden wordt. Uit dit schrijven moet blijken hoe innig Westerse Krijgskunst met spiritualiteit verbonden is.

'Oorlog' als Plicht

Het is zeker niet de bedoeling om 'oorlog', zoals we dat woord vandaag de dag verstaan en associëren met wreedheden en onrecht, te loven. Om de verdere weg van deze reeks te plaveien is het eerst en vooral nodig om stil te staan bij de oorspronkelijke betekenis van het woord. Raadpleeg een etymologisch woordenboek en u zult overal een gelijksoortige verklaring vinden: **oor-log** betekent zoveel als **'oer-wet'**, **'oer-lot'**. Er bestaat dan ook geen hogere wet dan deze oerwet.

Maar wat houdt deze in? Ik tracht het op diverse niveaus te verduidelijken maar heel algemeen is het dé spirituele kosmische wet die de mens moet volvoeren om werkelijk te ZIJN.

Het is onze plicht om te worden wie we zijn en om te handelen naar de ons ingelegde eigen natuur. Deze natuur is verbonden met het lot. Men zou zelfs kunnen zeggen: deze natuur is het lot. Om het met begrippen van de Duitse filosoof Heidegger te vertalen: het menselijke *geworfen sein*, het in het leven geworpen zijn op een welbepaalde plaats op een welbepaalde tijd, hetgeen ook met het 'er zijn' (*Dasein*) kan bestempeld worden, is in wezen één met het lot (*Schicksal*). Zodoende dienen wij ons te schikken in deze oerwet. De lotsbestemming is een levensbeginsel.

Dit idee van een alles beheersende oerwet is ingebed in zowel de Westerse als Oosterse theologie en filosofie:

*Vissen, worden geboren in het water. De mens wordt geboren in de wet.
Als vissen vijvers vinden dan gedijen ze;
Als een man in de wet leeft, zal hij zijn leven in vrede leven.*

Confucius

De mens, geboren om te strijden
Beeldhouwer onbekend

De Romeinse spreuk 'qui desiderat pacem, bellum praeparat' of 'si vis pacem, para bellum' (wie naar vrede verlangt bereidt zich best voor op oorlog) toont in die optiek ook zijn diepere betekenis: de innerlijke vrede die in het oerlot besloten ligt roept een religieuze strijd op. Dit is een strijd om zich af te stemmen op de Goddelijke symfonie, een strijd tegen chaotische elementen in het leven ter bevordering van Mate en Orde, voor het behoud van de Kosmos. Dit is geen Heilige Oorlog of Jihad in de zin van religieuze intolerantie!

Het woord *religie* komt van het Latijnse re-ligare of her-verbinden. De band met het Goddelijke beginsel kunnen we enkel herstellen door dagelijks de strijd aan te binden met innerlijke en uiterlijke twisten die ons verwijderen van eenheid en vrede.

Slechts indien wij ons offeren in de Goddelijke vonk die ons eigen is, zijn wij in staat Kunst te scheppen. Deze zienswijze vinden wij reeds bij onze vroegste voorouders terug. Strijd stond voor hen synoniem met het bewerkstelligen van een hoger goed, het uitvoeren van een Goddelijke opdracht, een queeste.

Het leven is zonder twijfel een strijd, maar *tégen* deze oerwet, welke zorgt voor een sacrale ordening der dingen, kunnen we niet strijden. Best omhelzen we dit noodlot, dit *noodzakelijke* lot. Dat is dan ook de ware betekenis van ‘het lot in eigen handen nemen’! Het is de *Amor Fati* waarover Nietzsche sprak: door de liefde voor het lot overleeft de mens zonder zich te schikken, zonder zijn eigenwaarde te verliezen!

Afbeelding: De Geestelijke Adel, de Krijgsadel en de Vee-adel: allen strijden op hun manier voor het behoud van de Wereld. / Vroegmiddeleeuwse illuminatie

Niet wat wij beleven is ons lot, maar hoe wij het dragen.

Baer-Oberdorf

Lotsbeginsel

Volgens het Germaanse geloof wordt het lot ons opgelegd bij de geboorte. De drie Nornen, Urd, Verdandi en Skuld (Oorsprong, Wording en Schuld) spinnen onze levensdraden (*örlogrþátr*) en weven daarmee het levensweb (*örlogsímu*) of het ‘web der wording’. Lot en wording hangen dus samen.

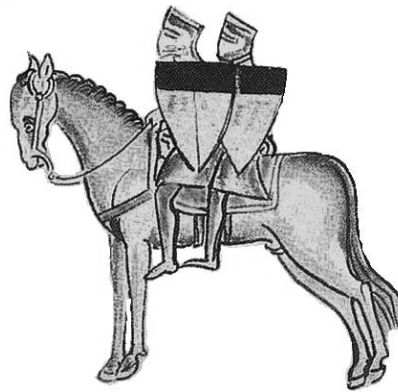
De Nornen spinnen het levensweb

Traditionalist Koenraad Logghe schreef hieromtrent ooit: *‘er is slechts sprake van lot als er wording is, want een toestand die volkomen Goddelijk is heeft geen wording nodig en heeft bijgevolg geen lot of opdracht te vervullen in de wereld.’*

Binnen dit ‘web’ is onze levensdraad verbonden met andere draden. Deels door onze persoonlijkheid bepalen wij de inhoud van ons leven. Wat wij doen in het leven of wat anderen doen kan dus onze levenswijze beïnvloeden. Dit is de wet van oorzaak en gevolg (verzinnebeeldt in de Nornen Urd en Skuld). Het lot blijft echter ongewijzigd. We kunnen geen invloed uitoefenen op de wet. Het lot is onvermijdelijk, wat gepland is zal gebeuren. Op deze tragiek kom ik verder terug.

De strijd bestaat er dus uit, bij wijze van illustratie, om niet verstrikt te geraken in dit web van worden en vergaan, om niet steeds ten onder te gaan op het rad van Fortuna waar geluk en ongeluk ons beweegt. Neen, we leren best het centrum van het web te bereiken om zo buiten deze wording te staan. Het gaat er dus over om te zegevieren in het leven door de gulden weg naar het midden te bewandelen, eerder dan zich te laten verwarren en verstrikken op zijpaden of te blijven kruipen op de buitenste cirkel (Utgard).

Willen we de Sacrale Strijd volbrengen, heil en vrede bereiken, dan moeten we dat doen door ons dienstig te stellen. Dit reflecteert zich doorheen de geschiedenis in wapenspreuken en slagzinnen als *'Ic dien'*, *'Faites vos devoirs'*, *'Pius et Pietas'* etc. Dit dienstig zijn vormde de basis van de Westerse riddercode alsook van de Oosterse Bushido met zijn Samurai ofte 'dienaars'.

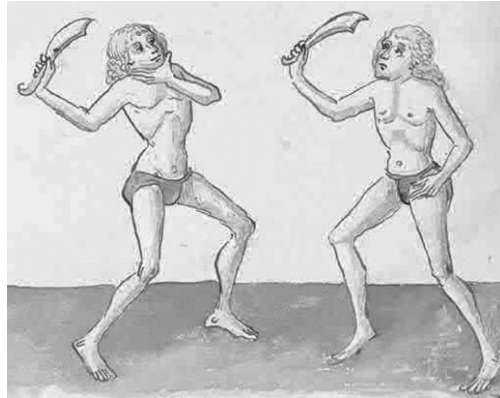
Wie kent hen niet, dé bekendste ridderorde: de Tempeliers

Dat strijden in eerste instantie een religieuze plicht is en dat dit ook in de oudheid en middeleeuwen als zodanig werd aanzien, wordt verder verduidelijkt door de talrijke historische voorbeelden van krijgers, ridderorden etc. die zich wijden aan Goden / God. Velen hebben zich beroepen - én beroepen zich tot op de dag van vandaag nog steeds in hun daden op de wil van God, maar dat is een dwaling. Socrates zei het al: *'wijze mensen spreken van God, dwaze mensen spreken voor God!'*

De naakte strijd

Een van de vroegste wijzen waarop de religiositeit der strijd werd veruitwendigd vinden we in het naakt strijden: onderhavig aan de Goddelijke Voorzienigheid (later omschreven als 'wil'), het onweerlegbare lot, heeft het geen zin zich van bescherming te voorzien. Vele Keltische stammen streden naakt en ondermeer de West-Germaanse Sueben wierpen zich in 58 v. Chr. naakt voor de troepen van Caesar. Zo bericht ons Tacitus in zijn 'Germania'.

Een afspiegeling van deze uiterst devote houding vinden we nog terug in de middeleeuwse krijgstraditie. Daar (en dan verwijs ik in het bijzonder naar de Duitse scholen), maakte men een duidelijk onderscheid tussen *'blossfechten'* (letterlijk 'bloot vechten' – zonder wapenrusting) en *'harnishfechten'* (vechten met wapenrusting). Dit is Gustav Hergsell, een oudgediende in het onderzoek naar middeleeuwse vechtkunst, ook opgevallen. In zijn werk *'Die Fechtkunst im 15 und 16 Jhd'* schrijft hij dat de wil tot het 'bloot vechten' nog een schaduw vereist van o.a. de Saksische held. Het onbepantserde gevecht met ridderlijke wapens was zelfs in de late middeleeuwen nog de meest gerespecteerde vorm van schermen.

**‘Blossfechten’ in z’n meest extreme vorm
Uit een vechtbok ca. 1460**

De tragiek van het noodlot

Het feit dan mensen niet kunnen ontsnappen aan machten die buiten het eigen doen en laten werkzaam zijn maakt hen tot slachtoffer. Het is door deze machten en de bestaansgrond ervan te erkennen dat men constructief met het leven kan omgaan. De oude Germanen voelden zich, zoals reeds eerder verduidelijkt, ‘gebonden’ door de oerwet. Het noodlot werd voor hen begrijpbaar *in* de functies van hun Goden. Ze droegen in de strijd armrings en knoopten gordels en haren om dit verbond met de Goden en het noodlot te bekrachtigen. Maar de Goden zijn niet het noodlot. Ook zij zijn als principes van het Goddelijke door deze hogere wet gebonden. De God Odin is daar één van de mooie voorbeelden van.

Odin draagt het lot en dient daarbij de mens tot voorbeeld

Vanuit het standpunt van het Goddelijke spreekt men trouwens niet van noodlot maar van Voorzienigheid: de Pronoia uit de Grieks-Romeinse tradities.

Volgens de Germaanse wereldbeschouwing draagt het leven de dood in zich en de wereld haar ondergang. Hoewel men de dood moet ondergaan en de wereld afstevent naar een noodzakelijk einde (noodzakelijk in die zin dat alles zich periodiek hernieuwd en herhaalt) zal de Germaanse mens niet bij de pakken blijven zitten. Er is dus geen sprake van enige vorm van fatalisme. Al is de mens gebonden door het noodlot, toch is hij vrij.

Niettegenstaande het lot vastligt, heeft men een relatieve vrijheid. Maar hoewel hij deze vrijheid heeft om te doen wat hij wil zal hij doen wat hij **moet** doen, want het ligt in zijn persoonlijkheid en lot om daadwerkelijk te handelen en zichzelf hoger te scheppen. Zo voltooit hij het leven zonder de levensdraad te breken. Prof. J. De Vries omschreef het als volgt: *‘een tragische figuur - hetzij in het werkelijke leven, hetzij in de heldensage - wordt niet hij die dat wil, maar hij die daartoe geboren is.’* In de tragiek van het noodlot en het leven ligt dus de noodzaak aan de strijd.

De tragische held Beowulf, sinds kort weer wat bekender dankzij het witte doek

Een mooi en typisch voorbeeld van hoe onze voorouders omgingen met het lotsbegrip vinden we terug in de saga van koning Sverir Sigurdson:

‘Zo sprak een boer toen hij zijn zoon naar het oorlogsschip begeleidde en hem goede raadgevingen medegaf. Hij zei hem hard en dapper te zijn in zijn mannenproef. ‘Want een goede naam overleeft de mensen lang’, voegde hij er aan toe, ‘of zeg mij, hoe zou je handelen, als je in de slag kwam en je wist vooruit, dat je vallen moest?’ Gene antwoordde: ‘wat anders zou ik doen dan met beide handen om mij heen slaan?’ De boer vervolgde: ‘als iemand je nu echter met zekerheid kon zeggen, dat je niet zou vallen?’ De zoon antwoordde: ‘hoe zou ik er dan niet alles op zetten, om voorwaarts te komen’. De boer zei daarop: ‘in ieder gevecht waarin je verwickeld raakt, kan immers slechts een van twee gebeuren: of je valt of je brengt het er levend van af. Wees daarom dapper, want alles is door het Lot bepaald. Diegenen voor wie het niet bepaald is, dat hij sterven moet, komt niet in Hel, en die daarvoor bestemd is kan er niet aan ontkomen. Maar het ergste is, op de vlucht te slaan’.

En zo leiden we alvast het tweede deel in, dat de ‘eer’ zal behandelen.

Bronnen:

- J. De Vries / Over de Germaanse wereldbeschouwing / uit: Algemeen Nederlands Tijdschrift voor Wijsbegeerte en Psychologie; 1941
- J. de Mul / De domesticatie van het noodlot / uit: Het lot in eigen hand, Baarn 1994
- A. De Benoist / Heiden zijn vandaag de dag / 1985
- G. Hergsell / Die Fechtkunst im 15 und 16 Jhd / 1887